

DOKUMENT O NABAVNI POLITIKI MARIBORSKE KNJIŽNICE december 2012

Poslanstvo

Poslanstvo Mariborske knjižnice je omogočiti vsem prebivalcem na območju delovanja knjižnice neomejen dostop do knjižničnega gradiva in informacij ter informacijskih in kulturnih storitev, kot to določajo zakoni in drugi predpisi in kot izhaja iz tradicije knjižnice in njenega okolja. Knjižničarji Mariborske knjižnice si prizadevamo za nenehno izboljševanje dostopnosti in uporabnosti knjižničnega gradiva ter za izvajanje knjižnične dejavnosti po visokih strokovnih standardih. Želimo postati osrednji center informacijske družbe v lokalnih skupnostih na območju delovanja ter prispevati k pozitivnim etičnim, socialnim, gospodarskim in političnim razmeram v okolju. S posodabljanjem in konsistentno izgradnjo knjižnične zbirke, ki je raznolika glede vsebin in oblik, zagotavljamo ponudbo, ki je aktualna, v skladu s potrebami uporabnikov, razvija bralno kulturo, bralno in informacijsko pismenost in vzpodbuja vseživljenjsko izobraževanje. Nacionalni program za kulturo 2008 – 2011 navaja, da naj splošne knjižnice do izteka 2011 dosežejo 85% zaloge, ki jo predvidevajo Standardi za splošne knjižnice (NUK, 2005). Pri zalogi knjig v Mariborski knjižnici dosegamo 83% standarda. Naš cilj je, da do leta 2015 kljub oteženemu financiranju in nižanju sredstev za nakup knjižničnega gradiva dosežemo 90% realizacijo standarda.

Poslujemo v skladu z veljavno zakonodajo in temeljnimi dokumenti, ki usmerjajo nabavno politiko v splošnih knjižnicah:

Zakon o knjižničarstvu, Uradni list RS, 87/2001.

Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah, Uradni list RS, 88/2003.

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Uradni list RS, 73/2003.

Zakon o obveznem izvodu publikacij, Uradni list RS, 69/2006.

Manifest o splošnih knjižnicah, 1995.

Standardi za splošne knjižnice, Narodna in univerzitetna knjižnica, 2005.

Strategija razvoja Slovenije 2007-2013.

Resolucija o Nacionalnem programu za kulturo 2008-2011.

Javni ciljni razpisi za izbor kulturnih projektov nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije.

Pozivi k predložitvi predlogov programov dela in finančnih načrtov za izvedbo nalog osrednjih območnih knjižnic pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije.

Namen dokumenta o nabavni politiki

Dokument je namenjen zaposlenim, uporabnikom knjižnice in širši javnosti. Zaposlene usmerja pri načrtovanju in izvajanju nabavne politike, javnost pa seznanja, kako knjižnica pridobiva gradivo in upravlja s knjižnično zbirko. V dokumentu so predstavljene strokovne usmeritve pri izgradnji zbirke, da je in ostaja aktualna in v podporo informiranju, izobraževanju, kulturi in ustvarjalnosti, raziskovanju, znanosti in razvedrilu.

Viri financiranja

Nakup knjižničnega gradiva za Mariborsko knjižnico financirajo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in občine: Mestna občina Maribor, Duplek, Hoče-Slivnica,

Kungota, Lovrenc na Pohorju, Miklavž, Pesnica, Rače-Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Starše in Šentilj. Del nakupa knjižničnega gradiva je financiran z lastnimi sredstvi

knjižnice. Ministrstvo za kulturo v skladu s Pravilnikom o osrednjih območnih knjižnicah (Uradni list RS, 88/3) financira izvajanje posebnih nalog območnosti, med katere spada tudi povečan obseg nabave in zahtevnejši izbor knjižničnega gradiva. Mariborska knjižnica je namreč osrednja območna knjižnica za področje Lenarta in Slovenske Bistrice.

Razdelilnik sredstev za nakup knjižničnega gradiva

Pri določanju višine sredstev, ki jih za nakup gradiva namenimo posameznim enotam v knjižnični mreži, upoštevamo dejansko letno dotacijo občin, število potencialnih uporabnikov (vsi prebivalci lokalne skupnosti), število članov posamezne knjižnične enote, število izposojenega gradiva in obisk v posameznih knjižničnih enotah. Zaradi prenizkih dotacij s strani financerjev nabave gradiva ne moremo izvajati v skladu z mednarodnimi priporočili in slovenskimi Standardi za splošne knjižnice (NUK, 2005).

Dobavitelji

Sodelujemo s široko mrežo dobaviteljev, s katerimi sklepamo letne ali dolgoročne pogodbe o poslovnem sodelovanju. Izbiramo jih po kriterijih zanesljivosti, konkurenčne cene, hitrosti dobave, števila posredovanih naslovov in hitrosti razreševanja reklamacij. Letno sodelujemo s povprečno 350 dobavitelji, da dosežemo najboljše nakupne pogoje.

Uporabniki Mariborske knjižnice

Mariborska knjižnica oblikuje nabavno politiko v skladu z realnimi in prepoznanimi potrebami vseh prebivalcev okolja, v katerem deluje. Izhodišče za oblikovanje nabavne strategije je število prebivalcev v regiji. Pri načrtovanju upoštevamo starostno strukturo, prebivalstvo po maternem jeziku, podatke o delovno aktivnem prebivalstvu, stopnjo registrirane brezposelnosti in število otrok s posebnimi potrebami do 14. leta starosti.

Vključevanje javnosti v izbor gradiva in obravnava predlogov za nabavo

Mariborska knjižnica javnosti in uporabnikom omogoča aktivno vključevanje v proces izgradnje knjižnične zbirke prek različnih oblik komuniciranja, s katerimi evidentiramo predloge za nabavo. Tiste, ki so v skladu z nabavno politiko knjižnice, realiziramo in pobudnike o tem obveščamo. Za komuniciranje z javnostmi je odgovoren vodja nabavne službe.

Dostop do knjižničnega gradiva

Zagotavljamo dostop do knjižnične zbirke v prostorih knjižnice z odprtostjo osrednje knjižnice, ki znaša 55 ur tedensko. Odpiralni čas drugih knjižničnih enot v mreži Mariborske knjižnice za 30% presega predpisani minimalni čas odprtosti, določen v 13. členu Uredbe o osnovnih storitvah knjižnice (Uradni list RS, 29/2003).

Izvajamo medoddelčno izposajo gradiva iz vseh enot v mreži Mariborske knjižnice.

Pripravljamo kolekcije za premične zbirke.

Izvajamo medknjižnično izposajo in omogočamo dostop do knjižničnega gradiva drugih slovenskih knjižnic.

V prostorih knjižnice zagotavljamo dostop do elektronskih virov.

Za člane knjižnice omogočamo oddaljeni dostop do večine elektronskih virov.

Omogočamo dostop do lokalnega in vzajemnega knjižničnega kataloga in drugih podatkovnih zbirk, ki jih izdeluje Mariborska knjižnica.

Za uporabnike izvajamo e - poslovanje prek storitve Moja knjižnica. Omogočamo brezplačni dostop do interneta v prostorih knjižnice.

Knjižnična zbirka

Zgodovina knjižnične zbirke

Začetek izgradnje knjižnične zbirke Mariborske knjižnice sega v leto 1949, ko sta se v novo knjižnico združili dve manjši knjižnici Kolodvorske in Koroške četrti. Nastala je Knjižnica KUD Jože Hermanko, ki je ob ustanovitvi štela približno 4000 knjig. S kasnejšo združitvijo Mestne in Delavske knjižnice 1. januarja 1971 je nastala današnja Mariborska knjižnica, ki je že v začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja začela s sistematičnim načrtovanjem nabave in oblikovanjem nabavne politike za izgradnjo kakovostne knjižnične zbirke.

Obseg knjižnične zbirke in vrste gradiva

Knjižnična zbirka Mariborske knjižnice vsebuje različne vrste knjižničnega gradiva: knjige, serijske publikacije in neknjižno gradivo. Izhodišče za določanje primerne obsega knjižnične zbirke so standardi za splošne knjižnice. Načrtujemo glede na število potencialnih uporabnikov in dejavnike, ki jih statistično spremljamo in vrednotimo. Od leta 2006 knjižnično zbirko dopolnjujemo z obveznim izvidom publikacij, izdanih v javnem inetersu. Standardi za splošne knjižnice navajajo, da mora zaloga vsake organizacijske enote knjižnice obsegati najmanj 4 izvode knjig na prebivalca, vendar ne manj kot 10.000 izvodov, 30 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska in 0,4 izvode neknjižnega gradiva na prebivalca. Mariborska knjižnica priporočil standarda glede monografskih publikacij ne dosega. Pri knjigah dosegamo 83%, kar pomeni 3,32 knjige na prebivalca, pri neknjižnem gradivu pa 56,07%, kar pomeni 0,22 enote na prebivalca.

Sestava knjižnične zbirke

Upoštevamo priporočila standardov o sestavi knjižnične zbirke: 70% naslovov za odrasle in 30% naslovov za otroke in mladino. V knjižnični zbirki vzdržujemo priporočena razmerja: 60% naslovov strokovnega gradiva, 40% naslovov leposlovja. Zagotavljamo od 25% do 30 % naslovov gradiva za mladino, od tega 60% naslovov strokovnega gradiva in 40% naslovov leposlovja.

Razmerja glede vrste in oblike gradiv

Nabavljamo 80% knjig, 10% tiskanih serijskih publikacij in elektronskih virov na spletu ter 10% neknjižnega gradiva na fizičnih nosilcih. Znotraj neknjižnega gradiva nabavljamo 50% gradiva za kolekcijsko zbirko avdiovizualnega gradiva, 20% za filmsko zbirko, 15% za glasbeno zbirko in 15% za zbirko igrač.

Vsebina knjižnične zbirke

V ponudbi knjižničnega gradiva skušamo zajeti vsa področja človekovega ustvarjanja in znanja. Upoštevamo načelo demokratične dostopnosti do informacij in narazličnejših vsebin. Ne izvajamo nobene oblike cenzure. Kriterij za uvrstitev gradiva v zbirko je kakovost, namembnost, aktualnost in relevantnost.

Prirast knjižničnega gradiva

Ker standardov glede obsega knjižnične zbirke ne dosegamo, bi morali letni prirast načrtovati v razmerju 400 izvodov knjig in 40 izvodov neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev. Glede na število prebivalcev v regiji bi morali letno pridobiti cca. 73.300 enot knjig in 7.300 enot neknjižnega gradiva. V zaostrenih gospodarskih in javnofinančnih razmerah je takšno načrtovanje nerealno. Zato načrtujemo v razmerju 250/25/1000. Kljub večletnemu trendu upadanja prirasta, ki je posledica nižanja dotacij za nakup knjižničnega gradiva in višanja cen na knjižnem trgu, s skrbno načrtovano nabavno politiko skrbimo za vzdrževanje ustreznih razmerij v knjižnični zbirki.

Izbor knjižničnega gradiva

Vsebinski pregled knjižničnega gradiva opravljajo za to usposobljeni strokovni delavci - lektorji, ki so odgovorni za posamezna strokovna področja. Pri izboru naslovov in določanju števila nabavljenih izvodov sodelujejo strokovni delavci, vodje knjižničnih enot in vodje oddelkov na tedenskih nabavnih komisijah. Upoštevamo povpraševanje in potrebe končnih uporabnikov in javnosti.

Viri informacij v procesu izbora in nabave knjižničnega gradiva so domači in tuji založniški programi, knjižni in knjigotrški katalogi, reklamna gradiva, ogledni izvodi, ki jih prejmemo od dobaviteljev, knjigarne, antikvariat in knjižni sejmi doma in v tujini, prednaročniški prospekti založnikov, spletne strani založb in knjigotržcev, ocene in recenzije v dnevnem tisku, vsebine učnih programov, OPAC in katalogi drugih knjižnic, kartoteka deziderat, bibliografije in predstavitve v serijskih publikacijah, npr. revija Bukla.

Splošni kriteriji za izbor knjižničnega gradiva so renome avtorja, urednika ali založnika in pri AV gradivu tudi producenta, zahtevnostni nivo informacij, ki jih publikacija prinaša, zastopanost posameznega področja v zbirki, novosti, ki jih delo prinaša, ciljna javnost, ki jo publikacija nagovarja, logičnost predstavitve posamezne teme, estetska vrednost, fizične karakteristike (format, vezava), dodatki (bibliografije, kazala, opombe), korespondiranje z obstoječo knjižnično zbirko in cena.

Izbor glede na vrsto knjižničnega gradiva

Za knjižnično zbirko nabavljamo:

tiskano gradivo

- knjige, brošure, serijske publikacije in integrirne vire, drugo tiskano gradivo (kartografsko gradivo, slikovno gradivo, glasbeni tisk, drobn tisk),

netiskano gradivo

- analogno (videokasete za filmsko gradivo, ki ga ni možno nabaviti na trpežnejših nosilcih zapisa), digitalno (CD: standardni zapis, MP3, DVD, Blu-ray), elektronsko (lokalni dostop, oddaljeni dostop), tridimenzionalne izdelke in predmete (igračke).

večvrstno gradivo.

Izbor glede na obliko knjižničnega gradiva

Oblike knjižničnega gradiva, ki ga nabavljamo, so: knjige (s trdo vezavo, z mehko vezavo, brošure, učbeniki), časniki in časopisi, elektronske publikacije na fizičnih nosilcih (CD-ROM-i, DVD-ji) in elektronski viri, dostopni na daljavo, CD-plošče, filmi,

zvočne knjige, gradivo v povečanem tisku, gradivo v brajici, kartografsko gradivo, redke knjige, glasbeni tiski.

Izbor knjig

Strokovne in leposlovne knjige izbiramo glede na namembnost (za mlade ali odrasle bralce), vsebino, renome avtorja, založnika in urednika, predstavitev teme, dodatke (bibliografija, opombe, diagrami, slike), tipografijo, oblikovanje in vezavo.

Izbor serijskih publikacij

Serijske publikacije obravnavamo po skupinah znotraj posameznih predmetnih področij.

Spremljamo naslove, ki so trenutno v zbirki, naslove, ki so novi na trgu ali jih zahtevajo uporabniki, naslove, ki smo jih na zahtevo uporabnikov pogosto naročali po medknjižnični izposoji in naslove, ki so temeljni za posamezna predmetna področja.

Pri naročanju elektronskih publikacij preverjamo ekonomičnost, enostavnost uporabe, dostopnost (način dostopa, licenciranje, avtorske pravice, omejitve dobavitelja) in ceno.

Izbor neknjižnega gradiva:

Neknjižno gradivo presojamo glede na uporabnost v izobraževalne ali razvedrilne namene, ciljne skupine uporabnikov in primernost za izposajo (na dom ali le za prezenčno izposajo).

Za nabavo se odločamo glede na vsebinske in tehnične kriterije.

Vsebinski so relevantnost informacij na določeno temo, aktualnost gradiva za daljše obdobje, dobra strukturiranost in preglednost, sledljivost, dolžina predvajanja, namembnost in urejene avtorske pravice.

Tehnične karakteristike pa so način predvajanja, zahtevana oprema in možnost odpravljanja manjših poškodb.

Elektronske vire nabavljamo v različnih oblikah, na fizičnih nosilcih in dostopne na daljavo. Enotno obravnavo tega gradiva otežuje njegova heterogenost.

Preverjamo: zanesljivost dobaviteljev (dostop do vira na daljši rok in arhiviranje retrospektive), aktualnost in hitrost posodobitev, ceno, enostavnost uporabe, možnost oddaljenega dostopa in omejitve pri uporabi, možnost konzorcijske nabave (e-viri za osrednje območne knjižnice) že sklenjene naročniške pogodbe za podobne vsebine in možnost njihove prekinitve.

Pri vsebini elektronskega vira preverjamo nivo zahtevnosti posameznega predmetnega področja, strukturo podatkov (celotna besedila, slikovne in numerične podatkovne zbirke), posebnosti in uporabne dodatke (izvlečki, kazala), aktualnost in zanesljivost, frekvenco posodobitev.

Zahteve glede oblike so enostavna uporaba vmesnika, preglednost vsebine in struktura podatkov, hitrost odzivnosti, navodila za pomoč uporabnikom, možnosti iskanja in iskalniki, možnosti uporabe krajšav in logičnih operaterjev pri iskanju, delo s podatki – shranjevanje, tiskanje, oblikovanje in pošiljanje po e-pošti.

Glede dostopnosti preverjamo možnost oddaljenega dostopa in način identifikacije uporabnika (IP, geslo).

Dvojnice na različnih nosilcih zapisa, ko gradivo z enako vsebino izide na različnih medijih, obravnavamo glede na trajnost vira, zanesljivost formatov, prednost nakupa duplikatov, dodatke, ki jih vsebuje elektronski vir (kazala, bibliografije), možnost dostopa in ceno.

Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva

Povečani in zahtevnejši izbor knjižničnega gradiva zagotavljamo z nabavo strokovnih knjig, neknjižnega gradiva, elektronskih virov in podatkovnih baz v tujih jezikih za vsa strokovna področja. Za gradivo v tujih jezikih se odločamo predvsem zaradi nezadostne ponudbe slovenskih virov za deficitarna področja, kot so glasba, umetnost in naravoslovne vede.

Posebne zbirke v Mariborski knjižnici

Igroteka - zbirka igrač

Namenjena je otrokom do 5. leta. Vsebuje zbirko različnih vrst kakovostnih igrač in družabnih iger, ki razvijajo otrokove spretnosti, didaktične in čustvene sposobnosti in spodbujajo njegovo ustvarjalno domišljijo, koncentracijo, logiko, mišljenje, vztrajnost in natančnost. Nabavljamo posnemovalne, senzorne, razgibalne, tehnične, ljubkovalne, družabne, konstrukcijske in izobraževalne igrače ter igrače, ki so v pomoč pri zgodnjem učenju tujih jezikov v povezavi z drugim knjižničnim gradivom. Zbirka je namenjena tudi vzgojiteljem in učiteljem, ki v svoje strokovno pedagoško delo vključujejo delo z igračami. Vsebuje izbor igrač za otroke in odrasle s posebnimi potrebami, pomemben del so igrače za slepe in slabovidne. Del zbirke je postavljen v igralnih kotičkih v vseh knjižničnih enotah.

Študijska zbirka mladinske književnosti in arhivski zbirki slikanic

Za zbirko pridobivamo temeljno gradivo s področja mladinske književnosti in knjižničarstva, knjižne ilustracije, psihologije otrok in mladostnikov, metodike bibliopedagoškega dela. Zbirka vsebuje večino izdaj slovenskega mladinskega leposlovja. Namenjena je strokovnjakom s področja mladinske književnosti, knjižničarjem, učiteljem, vzgojiteljem, študentom in vsem, ki svoje delo usmerjajo k otroku in mladostniku in ga povezujejo s knjigo in umetnostjo. Gradivo v zbirki je temeljno za študij pri pripravi različnih oblik dejavnosti za mlade bralce. Fond Študijske zbirke dopolnjujeta še arhivski zbirki slikanic, kamor nabavljamo kakovostne tuje in domače slikanice najvidnejših mladinskih pisateljev, pesnikov in ilustratorjev.

Filmoteka - filmska zbirka

Je posebna knjižnična zbirka, ki vsebuje knjižno in neknjižno gradivo na temo filma, filmske umetnosti in kulture. Nabava za filmoteko je predstajena v samostojnem dokumentu »Nabavna politika za filmski center«.

AV zbirka - zbirka neknjižnega gradiva

Zbirka filmov in zvočnih posnetkov deluje kot koleksijska premična zbirka po knjižničnih enotah zaradi zagotavljanja širše dostopnosti in gospodarne rabe finančnih sredstev.

CD-teka - glasbena zbirka

Obsega bogato in raznovrstno ponudbo glasbenih zgoščenk iz različnih obdobj in glasbenih zvrsti. Za zbirko nabavljamo tudi knjige in serijske publikacije na temo glasbe, filme o glasbenih ustvarjalcih in posnetke koncertov.

Domoznanska zbirka

Vsebuje primarno in sekundarno domoznansko gradivo, ki ga knjižnica zbira, hrani in izposoja.

Omejitve v knjižnični zbirki

Nekaterih vrst in oblik gradiva v zbirko ne uvrščamo. O primernosti se odločamo na sejah nabavne komisije. Jezikovne omejitve vplivajo na nabavo le izjemoma.

Vrednotenje knjižnične zbirke

Zbirko redno vrednotimo glede na kvaliteto in kvantiteto njenega obsega, sestave in vsebine ter glede na zadovoljstvo uporabnikov (anketiranje in drugi načini pridobivanja informacij, kako zbirko uporabljajo, kakšna so njihova pričakovanja in potrebe, kako pogosto obiskujejo knjižnico, kako ocenjujejo knjižnične storitve).

Darovi

Kriteriji za vrednotenje in selekcijo so aktualnost oz. vsebinska primernost naslova za uvrstitev v zbirko, dotrajanost, strošek procesiranja gradiva (obdelava, oprema, distribucija) in možnost skladiščenja dvojníc. Darovalci gradivo s podpisom izjave predajo knjižnici v trajno last in ji prepustijo strokovne odločitve v zvezi z obravnavo gradiva. S tem si knjižnica zagotovi avtonomnost odločanja pri selekciji darovanega gradiva.

Odpis knjižničnega gradiva

Izločamo in odpisujemo neuporabno, zastarelo, obrabljeno in izgubljeno gradivo. Z rednim odpisom vzdržujemo primeren obseg knjižnične zbirke in skrbimo za njeno aktualnost. Odpis poteka v skladu s postopkom, navedenim v internem dokumentu MK 3/Navodilo št. 33. Vodje enot izločijo gradivo, ki ga predlagajo za odpis, glede na njegovo aktualnost, poškodovanost in iztrošenost, dostopnost prenovljenih izdaj in ponatisov na knjižnem trgu in odvečnost izvodov, ko dvojnice zaradi zmanjšane povpraševanja uporabnikov niso več potrebne.

Gradivo, predlagano za odpis, pregleda odpisna komisija, nato seznam odpisanega gradiva v skladu z Navodili za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (NUK, 2003) ponudimo v izbor Narodni in univerzitetni knjižnici, Univerzitetni knjižnici Maribor in knjižnicama Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica in Matični knjižnici Lenart, za kateri opravljamo naloge osrednje območne knjižnice. V skladu s prejetimi zahtevki jim odpisano gradivo posredujemo. Prednost pri izboru imata nacionalni depozitarni knjižnici. Preostalo gradivo prodamo po simbolični ceni ali ga podarimo dobrodelnim organizacijam. V vsaki knjižnični enoti opravimo odpis predvidoma enkrat letno. V dogovorjenem roku odpisujemo tudi gradivo, ki je izgubljeno, uničeno ali neizterljivo.

Zaščita knjižničnega gradiva

Knjižnično gradivo je opremljeno z zaščito proti kraji in ovito v zaščitno folijo, da je trajnejše in ima daljšo življenjsko dobo. Poškodovane izvode redno izločamo iz izposoje. Popravilo gradiva trajnejše vrednosti opravijo v knjigoveznici, ki deluje v sklopu knjižnice. Kriteriji za vezavo poškodovanega gradiva so vsebinska in informacijska aktualnost naslova, povpraševanje, cena novega izvoda, edini izvod v knjižnični zbirki, domoznanska vsebina. Ne vežemo pa kartonk, gradiva, ki je v zadostnem številu izvodov še na razpolago, vsebinsko zastarelega gradiva, gradiva,

ki je izšlo v ponatisih in ga je še možno kupiti, gradiva, ki za knjižnično zbirko ni temeljno in knjig, ki so dotrajane, umazane in popisane.

Pregled in dopolnjevanje dokumenta o nabavni politiki

Dokument o nabavni politiki Mariborske knjižnice dopolnjujemo in usklajujemo s kratkoročnim letnim načrtom nabave knjižničnega gradiva.

Terminološko pojasnilo:

Po mednarodnem standardu za knjižnično statistiko ISO 2789 (1991) je za potrebe zbiranja slovenske knjižnične statistike NUK pripravil podrobnejšo tipologijo knjižničnega gradiva. Knjižno gradivo so monografske in serijske publikacije (knjige, brošure, časniki, časopisi, almanahi, koledarji, zborniki, disertacije, patenti, standardi). Med neknjižno gradivo uvrščamo: kartografsko gradivo, slikovno gradivo (grafike, slike, fotografije, plakati), rokopisno gradivo, glasbene tiske, mikrooblike (mikrofiše, mikrofilme itd.), projicirno gradivo (diafilme, diapozitive, prosojnice itd.), avdio gradivo (gramofonske in CD-plošče, zvočne kasete, magnetofonske trakove), videoposnetke in film (filmske trakove, videokasete itd.), elektronske vire (CD-ROM-e, diskete, druge magnetne zapise), drobn tisk in drugo neknjižno gradivo (multimedijski kompleti, igrače, tridimenzionalno gradivo itd.).

Metodologija izračuna deležev za nakup gradiva po posameznih knjižničnih enotah v knjižnični mreži SIKMB:

Izračunani odstotek, ki je osnova za delitev finančnih sredstev znotraj knjižnične mreže, je za posamezno knjižnično enoto povprečje deleža vseh prebivalcev na območju, odstotka vpisanih članov, odstotka vseh obiskov v enoti in odstotka vseh doseženih izposoj v posamezni enoti knjižnice. Deleži so izračunani od skupne vrednosti posameznih parametrov za celotno Mariborsko knjižnico.

Obrat gradiva vrednotimo v odnosu do števila potencialnih uporabnikov. Npr. obrat gradiva skupine C v posamezni knjižnični enoti ocenjujemo v korelaciji s številom prebivalcev v knjižničnem okolju v tej starostni skupini (v navedenem primeru otroci do 9. leta starosti).

Izposoja (na dom, vključno s podaljšanji) /dejanska zaloga (vključno s prerezporeditvami) = obrat gradiva.

Priloge s spremenljivimi podatki

Tabela 1: Število prebivalcev v regiji

OBČINA	Število prebivalcev (leto 2010)	%
Duplek	6.580	3,60
Hoče - Slivnica	10.794	5,91
Kungota	4.713	2,58
Lovrenc na Pohorju	3.123	1,71
Maribor	112.642	61,65
Miklavž	6.264	3,43
Pesnica	7.562	4,14
Rače - Fram	6.594	3,61
Ruše	7.333	4,01
Selnica ob Dravi	4.564	2,50
Starše	4.108	2,25
Šentilj	8.423	4,61
SKUPAJ	182.700	100,00

Tabela 2: Prebivalstvo glede na starostno strukturo

občina	otroci in mladostniki	% v občini	odrasli: 20 let in več	% v občini	skupaj
Duplek	1.313	19,95	5.267	80,05	6.580
Hoče - Slivnica	1.975	18,30	8.819	81,70	10.794
Kungota	909	19,29	3.804	80,71	4.713
Lovrenc na Pohorju	559	17,90	2.564	82,10	3.123
Maribor	17.595	15,62	95.047	84,38	112.642
Miklavž	1.108	17,69	5.156	82,31	6.264
Pesnica	1.430	18,91	6.132	81,09	7.562
Rače - Fram	1.240	18,80	5.354	81,20	6.594
Ruše	1.284	17,51	6.049	82,49	7.333
Selnica ob Dravi	856	18,76	3.708	81,24	4.564
Starše	784	19,08	3.324	80,92	4.108
Šentilj	1.629	19,34	6.794	80,66	8.423
SKUPAJ	30.682	16,79	152.018	83,21	182.700

Tabela 3: Prebivalstvo po maternem jeziku

občina	Slovenski jezik	Drugi jeziki	Skupaj
Duplek	5.695	237	5.932
Hoče - Slivnica	8.979	650	9.629
Kungota	4.056	256	4.312
Lovrenc na Pohorju	3.079	60	3.139
Maribor	95.322	15.346	110.668
Miklavž	5.371	544	5.915
Pesnica	6.825	415	7.240
Rače - Fram	5.511	342	5.853
Ruše	6.721	630	7.351
Selnica ob Dravi	4.386	193	4.579
Starše	3.760	189	3.949
Šentilj	7.688	386	8.074
SKUPAJ	157.393	19.248	176.641

Tabela 4: Delovno aktivno prebivalstvo, brezposelne osebe in stopnja registrirane brezposelnosti po občinah

občina	zaposleni	brezposelni	stopnja brezposelnosti
Duplek	2.831	363	11
Hoče - Slivnica	4.437	599	12
Kungota	1.822	332	15
Lovrenc na Pohorju	1.245	191	13
Maribor	41.728	7.147	15
Miklavž	2.539	344	12
Pesnica	2.912	561	16
Rače - Fram	2.723	417	13
Ruše	2.813	558	17
Selnica ob Dravi	1.796	308	15
Starše	1.658	237	13
Šentilj	3.384	602	15
SKUPAJ	69.888	11.659	167

Tabela 5: Otroci s posebnimi potrebami do 14. leta starosti

	otroci s PP	1.raz.	2.raz.	3.raz.	4.raz.	5.raz.	6.raz.	7.raz.	8.raz.	9.raz.
Duplek	48	1	1	2	5	7	5	8	14	5
Hoče - Slivnica	46	6	5	7	5	3	6	6	5	3
Kungota	33	-	1	2	5	7	4	5	2	7
Lovrenc na Pohorju	18	2	-	-	3	4	2	4	2	1
Maribor	427	19	22	41	38	57	68	69	56	57
Miklavž	19	1	-	3	2	1	5	3	1	3
Pesnica	33	-	-	2	5	2	7	6	8	3
Rače - Fram	19	1	1	3	1	3	7	-	2	1
Ruše	26	1	2	1	-	3	7	5	1	6
Selnica ob Dravi	16	-	1	3	-	2	1	6	2	1
Starše	12	1	-	2	-	1	7	1	-	-
Šentilj	55	3	1	3	3	9	13	9	11	3
SKUPAJ	752									